

Jak NAUČIT psa nasazování **NÁHUBKU?**

TÉMA

pes
PŘÍ
VĚKA

Číslo 9/2020, ROČNÍK 65
Cena: 52 Kč
Pro předplatitele: 47 Kč

OSINA

DRUHÉ
NEBEZPEČÍ
LÉTA

**DESATERO
CESTOVÁNÍ**

RADY PRO POHODOVÉ
CESTOVÁNÍ SE PSEM

PŘÍBĚH
TŘÍNOHÉHO
CHODSKÉHO PSA

**DÁNSKO-ŠVÉDSKÝ
FARMÁŘSKÝ PES**

SLUNÍČKO
ZE SKANDINÁVIE

DIETA

PRO PSY
S NEMOCNÝM
SRDCEM

+

PORADNY
REPORTÁŽE
RECEPTY

Reportáž
z výstavy
v CHORVATSKU

OVČÁK
DŘÍVE A DNES

VZPOMÍNKY
JINDŘIŠKY POCNEROVÉ

09

9177023115420061

Daiqi je prostě talent

Usměvavá Jolana Hejzlarová se svou fenkou chodského psa Daiqi jsou prvním týmem u nás, který získal titul Master of Nosework 2. Jaká byla jejich cesta, jak se žije a pracuje s naším národním plemenem či co by začátečníkům poradila při prvních trénincích noseworku? I to se dočtete v následujícím rozhovoru.

Představíte nám vás a vaši partačku?

O vlastním psovi jsem snila už od dětství. Rodiče však mou lásku ke psům nesdíleli a nikdy mi ho nepovolili. Sen se mi splnil ve 23 letech. O kynologii jsem se zajímala už dlouho předtím. Během školních let jsem se účastnila přednášek a seminářů a přečetla spoustu knih. Jakmile jsem měla zajištěné stálé bydlení, začala jsem shánět štěňátko. Čekala jsem skoro rok, ale vyplatilo se to a v srpnu 2017 se v chovatelské stanici Černá luna narodila Daiqi. Daiqi je fenka chodského psa. Už od štěňátka byla velmi vnímavá, citlivá, klidná, snaživá a ráda spolupracovala. Od 3. měsíce se mnou cestovala do školy, na všechny návštěvy, do restaurací, na dovolené, zkrátka mě následovala, kamkoli to šlo, a všude se chovala vzorně a nikdy neudělala ostudu. Pokud měla někde čekat, nemusela jsem ji uvazovat a vodičko téměř neznala. Povahově jsme si

**Složené zkoušky Daiqi –
2018: NW-NZ, NW-UZ, NW-U1, NW-WZ, OB-Z,
2019: NW-W2, NW-N1, NW-D2,
NW-D1, NW-W1, NW-DZ, OB-1, NW-U2,
2020: NW-N2.**

moc sedly a staly se z nás nerozlučné parťačky. Společně se věnujeme hlavně noseworku, obedienci a spoustu času trávíme toulkami přírodou.

Proč právě chodský pes a co vám splnil/nesplnil?

Hledala jsem psa, který nebude ani velký, ani malý, bude skladný, univerzální, vhodný i na náročnější výcvik a na dlouhé výlety. Zároveň jsem nechtěla žádné „módní“ plemeno, které by měl každý druhý člověk, kterého potkám jak na procházkách, tak na zkouškách a závodech. Významným plusem pro chodského psa byl fakt, že se jedná o české národní plemeno. Chodský pes nejen splnil, ale předčil má očekávání. Jde o nenáročného, velmi příjemného společníka, který je spokojený se svým pánem v jakémkoli prostředí a je jedno, jestli se bude krčit v autě pod nohama spolujezdce, nebo každý den cestovat několika doprav-

Venku je veselá, nezkaží žádnou zábavu a ráda se zapojí do jakékoli hry. V tréninku je snaživá, není zbrklá a pracuje s rozvahou. Při noseworku je hodně samostatná a umí se i samostatně rozhodovat. Na práci se soustředí a nenechá se vyrušit zvířaty ani lidmi, kteří se v blízkosti pohybují. Umí skvěle přepínat mezi klidem a aktivitou. Daiqi jsem si pořizovala primárně na výcvik. Měla jsem jasno v tom, že se s ní budu chtít věnovat pachovým pracím a tréninku poslušnosti, ale nevěděla jsem ještě, jaký druh kynologického sportu zvolím. Pak to tak nějak přišlo samo a našly jsme se v obedienci a hlavně v noseworku.

Nosework – proč právě tento sport a kdy a jak jste s ním začala?

Již před pořízením Daiqi mě fascinovalo, že díky psovi je možné svět prozkoumávat dalším smyslem, který je u člověka tak málo rozvinutý. Díky svému dokonalému čichu a ochotě spolupracovat jsou psi nenahraditelnými pomocníky záchranářů, policistů, armády, lékařů aj. Když bylo Daiqi pět měsíců (před 2,5 lety), byl nedaleko našeho bydliště vypsán kurz noseworku pro začátečníky. Něco jsem si o tomto novém sportu načetla a nadchl mě tím, že jej můžu trénovat i sama, kdykoli a kdekoli, v přírodě, u rybníka, u potoka, ve městě i doma, a že se jedná o stejný princip vyhledávání specifického pachu jako u profesionálních týmů, s tím rozdílem, že se hledá pach běžně dostupné skořice a pomerančové kůry. Po dokončení kurzu pro začátečníky bylo jasné, že u tohoto kynologického sportu zůstaneme. Daiqi byla talentovaná a obě nás to bavilo. Začaly jsme jezdit na semináře, tréninky, účastnily jsme se různých online kurzů a složily první zkoušky.

Co je podle vás podstatné v začátku noseworku nepodcenit?

Na začátku je důležité vybudovat vysokou hodnotu vzorku tím, že bude pes dostatečně dlouho odměňován u vzorku odměnami, které jsou pro něj opravdu lákavé. Je nutné postupovat pomalu a k dalšímu kroku přistoupit, až když spolehlivě chápe krok předchozí, a raději se déle zdržet pilováním

Chodský pes nejen splnil, ale předčil má očekávání. Jde o nenáročného, velmi příjemného společníka, který je spokojený se svým pánem v jakémkoli prostředí a je schopný se přizpůsobit každé situaci, hlavně když může následovat svého pána.

ními prostředky, jestli bude bydlet v rodinném domě, nebo v bytě 1+kk. Je schopný se přizpůsobit každé situaci, hlavně když může následovat svého pána.

Co se týče cvičitelnosti, i tam mě chodský pes mile překvapil. Nesnáší dril a přílišné opakování, ale pokud člověk s chodským psem trénuje formou hry, je schopný se spoustu věcí naučit i bez odměn a úkoly plní s chutí. Dobře chápe řeč těla, je lehce ovladatelný a snadno se motivuje k práci.

Jaká je Daiqi doma, v tréninku a pořizovala jste si ji primárně na výcvik?

Doma je velmi klidná, tichá a mazlivá, nevyžaduje žádnou zvláštní pozornost.

základů. Již zpočátku je třeba předejít hrabání, dobývání se ke vzorku, šfouchání čumákem (neschovávat ze začátku vzorky pod materiál, který se dá lehce odkrýt). Podstatné je, aby měl pes od prvního tréninku pach skořice a pomeranče spojen pouze s pozitivními pocity a na další trénink se těšil. Důležité je psa pouze chválit a odměňovat a nekárát ho, abychom ho neodradili.

Složila jste nyní 3. června svou čtvrtou zkoušku 2. stupně a jako první u nás tak získala titul Master of Nosework 2. Co tato zkouška obnáší?

Všechny zkoušky druhého stupně jsou těžké tím, že psovod nezná přesný počet vzorků, které hledá, a musí si tak být jistý, že prohledal se psem celý terén a nevynechal žádný potenciální úkryt. To obnáší delší dobu hledání a vyšší náročnost na výdrž a na psychiku. Pes musí co nejpřesněji označit místa nálezu vzorků a přitom se nesmí do úkrytů dobývat, hrabat a šfouchat čumákem. Konkrétně druhý stupeň zkoušky z vyhledávání v přírodních terénech (NW-N2) spočívá v tom, že psovod se psem prohledává dva typy terénů, ve kterých jsou ukryty v neznámém poměru 4 vzorky. První terén je velký 16 m² a musí být přehledný (např. louka, pole), vzorky jsou ukryty 1,5–3 cm pod zemí. Druhý terén má

rozlohu 100 m² a je různorodý a nepřehledný. V tomto terénu mohou být vzorky ukryty kdekoliv (nikoliv pod zemí) do maximální výšky 90–100 cm. Při vyhledávání zahrabaných vzorků musí pes detailně prohledat celý terén s čenichem těsně nad zemí. Z místa úkrytu se uvolňuje velmi malé množství pachu a důležitá je pečlivá práce. Při vyhledávání ve velkých terénech je na psovodovi, aby zjistil směr pohybu vzduchu a vypuštěním psa do terénu ze správné strany mu pomohl k navětrání pachu i na velkou vzdálenost. Jinak se pach šíří v údolí, ve svahu, na cestě. Úkolem psovoda je znát tyto zákonitosti a navést psa tak, aby mu co nejvíce usnadnil a zkrátil dobu hledání.

Byla jste spokojená s prací fenky?

S prací fenky jsem byla velice spokojená. Přestože jí bylo horko, celou dobu se snažila a nikde nezaváhala. Byla jsem nadšená z jejího přesného a opatrného značení. V prvním terénu byly vzorky ukryté pod listím a pod kůrou. Oba označila velmi jemně, aby úkryty nerozrušila. Vzorky zahrabané pod zemí taktéž dohledala velmi přesně zamrznutím těsně nad zemí.

Trénujete několikrát týdně?

Pětkrát týdně děláme nenáročný

motivační trénink večer před krmením. Trénujeme doma nebo na zahradě, a pokud máme momentálně s něčím konkrétním problém, lehce postavenými tréninky, ve známém prostředí, to snadno odbouráme. Tímto způsobem cvičíme, aby Daiqi nereagovala na negativa (jídlo, hračky), aby byla schopná označit i vzorky, ke kterým se nemůže přímo dostat, aby vydržela hledat déle, několik vzorků za sebou a podobně. Přibližně jednou za 14 dní jezdíme na náročnější tréninky nebo trénujeme těžší úkryty v terénu (v přírodě, u vody, na nádraží atd.).

Kdybyste měla poradit tři věci těm, kteří se chtějí věnovat noseworku – co by to bylo?

Věřit psovi, být trpělivý, netlačit na psa a nechat mu prostor pro samostatnou práci.

Vaše další cíle?

Naším dalším cílem je dělat dál, co nás baví, pilovat to, v čem máme ještě rezervy, a pokud se zadaří, tak mít delší pauzu od výcviku při odchovu štěňátek.

Děkuji za rozhovor, a ať se vám nadále daří

Stanislava Čermáková

Foto: Z. Koubíková,
L. Poslušný

Příběh třínohého chodského psa

Bosso přišel do našeho života v únoru 2018, když jsme navštívili naše přátele Dagmar a Umberta Bosso v Itálii, kde chovají chodské psy. Žijeme v Kanadě a chodský pes nám učaroval nejen svou vznešenou vizáží, ale hlavně svou přátelskou povahou. A tak jsme se před osmi lety vydali na cestu do Česka a přivezli si naši první chodskou holku Zannu (Arrizanna) z chovatelské stanice Nesarri Gala. Zanna splnila všechna naše očekávání. Když jsme se dozvěděli, že naši přátelé v Itálii budou mít štěňata, neodolali jsme a náš sen pořídit si druhého chodáčka se začal vybarvovat.

Poprve jsme se s Bossíkem seznámili jako s jedním ze sedmi malých krásných šestitýdenních chodských klubíček. Po dvou týdnech v Itálii jsme si našeho kluka vezli domů přes velkou louži, s námi v kabině letadla. Ačkoli měl Umberto starost o Bossíka na tak dlouhé cestě, Bosso cestování absolvoval perfektně, stejně jako před léty jeho kámoška Zanna. Naši psi nejsou na to, aby byli venku na „hlídání“. Jsme penzisté a psi jsou u nás rodina, všude jsou s námi, jak jen to je možné. Zanna už procestovala Kanadu a USA od Pacifiku až po Atlantik, provozujeme s nimi různé psí sporty, jako jsou obedience, rally obedience, stopa, agility, nosework a sprinter. Ale jejich nejoblíbenější sport je dock diving (skok do vody). Oba absolvovali několik zkoušek a závodů.

Loni na Štědrý den odpoledne jsme si vyšli na procházku do lesíka za domem. Všude ležel čerstvě napadaný sníh a bylo hezky a ticho, Štědrý den jak má být. Pejskové radostně běhali zasněženou krajinou. Když jsme se ohlédli, kde jsou, Bosso seděl na pěšině kus za námi a lízal si nohu. Hned

jsme věděli, že na něco šlápl, krev mu tekla docela rychle, mysleli jsme, že si natrhl drápek na palci, pro krev nebylo vidět. Zuzany šála posloužila na zastavení krvácení, naštěstí jsme nebyli daleko a mohli jsme ho odnést domů. Hned jsme frčeli na veterinární pohotovost a tam přišla ta špatná zpráva. Nebyl to drápek, ale ošklivě rozříznutá tlapka pod zápěstím. Muselo se operovat. Jedna hlavní šlacha přeříznutá, ostatní částečně, hlavní tepna přeříznutá a narušené nervy. Přesně to, co jsme nechťeli slyšet. Museli jsme ho tam nechat přes noc a jeli domů hledat, na co to tam mohl šlápnout. Podle kapek krve jsme po chvíli pachatele objevili mezi keři. Byla vidět jen díra ve sněhu od jeho tlapky. Pod tenkou vrstvou sněhu se zákeřně skrývala rozbitá láhev od piva, přimrzlá do země, kterou tam někdo odhodil už někdy dávno.

Veterináře se podařilo sešít šlachy a zastavit krvácení.

Zašila ránu, dala nohu do dlahy a druhý den jsme slavili Vánoce tak, že jsme si jeli pro Bossíka do nemocnice. Dostal hromadu léků a my příkaz udržovat ho v klidu, vzít ven jen na vodítku a hned zpátky na pelíšek. Každý den jsme jezdili k naší veterináře na převazy a kontroly, byl tam moc oblíbený, všichni s ním chtěli pomáhat. Zpočátku vše vypadalo slibně, tlapka byla teplá, což znamená, že tam alespoň trochu krve proudí, a i reagovala na dotyk. Ale přes všechnu péči se po několika dnech objevila infekce a rána se začala otevírat. Naše veterinářka doporučila vzít

ho do nemocnice v Torontu (120 km), kde jsou ti nejlepší chirurgové. Poslala tam všechny informace a objednala nás na příští den. Po prohlídce a konzultaci v Torontu to bylo poprvé, kdy jsme začali mít obavy, že je možné, že se noha nezahojí. A i když se zahojí, naděje, že noha bude fungovat tak jako

před úrazem, není reálná. Po nějakém čase tlapka přestala reagovat na stimulaci, a tak následovala další cesta do Toronta. Nakonec se stalo, jak nás veterinář varoval, že Bosso si v noci okousal kůži na prstech, přestože měl kornout. Proč si kousal svoji nohu? Podle veterináře zvířata považují část svého těla, která odumírá a je bez citu, za něco cizího a chtějí se toho zbavit. Další cesta do torontské nemocnice. Tento veterinář nám řekl, že kůže se zahojí, ale jestli se nervy regenerují, není jisté, a že bychom měli uvažovat o amputaci. Naděje na záchranu nohy se stále vzdalovala. Za pár dní, jeden večer, začala být tlapka silně cítit, Bosso byl nervózní a snažil se na tu nohu dostat, nemohli jsme ho uklidnit. Tak šup na pohotovost, kde nám doktorka řekla, že ta tlapka se nehojí a vlastně odumírá z nedostatku krve, a doporučila amputaci. Příští ráno zpět do Toronta, kde jsme měli konzultaci s chirurgem. Vysvětlil nám, že dál prodlužovat léčbu a čekat, že se to zahojí, může být pro Bossíka nebezpečné a že nejlepší cesta, jak mu zachránit život, je amputovat tu odumírající nohu. Řekl, že za ty čtyři týdny jsme pro záchranu nohy udělali vše, co se dalo. To rozhodnutí nebylo vůbec lehké, ale neměli jsme moc na vybranou a s těžkým srdcem jsme to rozhodli. Hned to odpoledne se konala operace. Když jsme si druhý den pro něj přijeli, zrovna byl venku na vyvenčení, a když

nás viděl, radostně k nám přihopsal a nadšeně nás vítal s velkým úsměvem. Trochu nás překvapil, že nevykazoval žádnou známku bolesti ani úzkosti. Všichni, kdo měli tu čest s Bossíkem pracovat, si ho nemohli dost vynachválit, jaký je to statečný a hodný pacient. Během toho měsíce ošetřování nohy jsme jeli do Toronta celkem pětkrát a z toho jednou v noci.

První týden doma byl těžký,

zrovna byl studený leden a spousta sněhu. Ale Bosso vše statečně zvládal bez jediné stížnosti. Díky lékům většinu času prospal a odpočíval tak, jak měl. Ven jsme ho brali jen vyvenčit na vodítku a hned zase na pelíšek. Vše se hojilo rychle a bez problémů, jen ten zatracený kornout nebyl jeho kamarád, hlavně když venku čuchal ve sněhu, měl ho jako sněhový pluh. Ale brzy na to taky přišel. Po týdnu už si chtěl hrát s balonem a válet se ve sněhu, náladu měl pořád dobrou a každým dnem mu přibývala energie.

inzerce

Rychlá pomoc kloubům? Gelacan FAST!

Gelacan® Fast - doplňkové krmivo

Obsahuje bioaktivní kolagenní peptidy, extrakt z *Boswellia serrata*, antioxidanty vitamín C, E a selen

Vhodný a osvědčený při:

- akutních potíží pohybového aparátu (kulhání, poranění kloubů, vazů a šlach)
- zánětu vazů, šlach a svalů
- úrazech a operačních výkonech
- ztuhlosti kloubů u starších psů
- vhodný pro rychle rostoucí štěňata a mladé psy při zánětu růstových epifýz
- pro zlepšení pohyblivosti při sportu či aktivitě psa - zlepšuje elasticitu pohybu, která umožňuje zlepšení skokových schopností, rychlosti, vytrvalosti a souladnosti pohybu

Dvanáctý den nás čekala poslední cesta do torontské nemocnice na vyndání svorek a prohlídku. Všechno OK, chirurg ho taky moc vychvaloval jako modelového pacienta. Odpověděl na všechny naše otázky a řekl, že Bosso má všechny předpoklady k tomu, aby žil normální, šťastný a aktivní život bez omezování, protože je štíhlý, atletický a má slunnou povahu. Ten ošklivý kor-

nout už nosil jen na noc a asi za týden už mohl spát od něj osvobozený. Byl hodný a jízvu si nelízal.

Možná se budete ptát, proč byla noha amputována celá až u hrudníku, když úraz byl jen pod zápěstím. Je to, podle chirurga, ta nejčistší a nejlepší metoda pro psa, pokud nebude mít protézu. Takto nezbude žádný nepoužitelný pahýl. Vysvětlil nám, že rána se rychleji a většinou bez komplikací zahojí. Pokud by mu nechali část nohy, je tam riziko zranění a dalších komplikací, i fantomové bolesti. Problém fantomové bolesti téměř odpadá při úplné amputaci.

Proč jsme se nerozhodli pro protézu?

Přemýšleli jsme o tom a snažili se získat co nejvíc informací. Důvodů našeho

rozhodnutí proti protéze bylo vícero, Bosso je mladý aktivní sportovec a nemotorná protéza by mu jen překážela. Protéza se může nosit jen několik hodin a doma sundat. Je tam riziko, že se na pahýlu mohou vytvořit bolestivé otlaceniny atd. Do terénu, kde jsou kopce, jamky a různé překážky a není vždy rovný povrch, by mohla protéza být spíš na obtíž. Tělo třínohého psa se postupně přizpůsobí pohybu na třech nohách, svaly se vyvinou tak, aby podpořily přesouvající se váhu těla bez chybějící nohy. Pes se naučí udržovat rovnováhu tím, že zadní nohy drží dál od sebe a přenáší co nejvíc váhy na ty zadní, a přední noha se přizpůsobí tak, že se přesune jakoby doprostřed hrudníku. Bosso dokonce umí chvilku balancovat na dvou, když zvedá zadní při čůrání. S protézou na částečný

nejradši. Protože on miluje vodu a dock diving sport, pořídili jsme mu plovací vestu (určitě by bez vesty taky plaval, ale aspoň na začátek mu to usnadníme) a minulý týden si poprvé vyzkoušel plavání o třech. Bez velkého váhání skočil z docku do bazénu a plaval

Bosso si v noci okousal kůži na prstech, přestože měl kornout. Proč si kousal svoji nohu? Podle veterináře zvířata považují část svého těla, která odumírá a je bez citu, za něco cizího a chtějí se toho zbavit.

úvazek by se tělo těžko mohlo takto přizpůsobit.

Po vyndání svorek jsme postupně zvyšovali stupeň aktivity, aby po tak dlouhém marodění pomalu nabyl na síle a svaly, které potřebuje jako trojnožec, se mu dobře vyvinuly. Začali jsme jen s malými procházkami v okolí domu. Pomalu se procházky prodlužovaly a dnes ujde bez problémů i 6 km, tedy my ujdeme 6 km, on, když běhá se Zannou na volno, ujde o dost víc. Na rozdíl od nás neprojevuje žádnou známku únavy, a když přijdeme domů, hned najde míček nebo frisbee a chce si hrát.

Vracíme se ke sportu!

Před dvěma měsíci jsme přihlásili Bossíka na K-9 Fitness Class, kde byl jediný pejsek s chybějící nožičkou, a všechny cviky zvládal na výbornou. Pomalu jsme se vraceli k psím sportům, které Bosso měl rád před tím nešťastným úrazem, jako je poslušnost, rally obedience, scent detection, stopa a dock diving – to má absolutně

stejně rychle jako o čtyřech. Po prvním skoku už skákal se stejným nadšením jako dřív. Pro zajímavost, dock je 60 cm nad hladinou. Jediný sport, ke kterému se nevrátíme, je agility. Ačkoliv skoky do vody jsou bezpečné, při agility mohou být skoky na zem, podle našeho názoru, velký nápor na klouby přední nohy. Pro jistotu mu přidáváme do zrádla výživové doplňky na klouby. Dnes uplynulo 20 týdnů od Bossíkovy amputace, a když běhá, málokdo si všimne, že má jen tři nohy. Někdy, když se na něj podíváme, je nám ho líto, ale jeho názor je: „Žádné litování, jdeme něco dělat!“ Pro nás byl Bossův úraz velká rána, ovšem on to vnímal od začátku úplně jinak. Je to náš borec, nic ho nezastaví. Bosso má obdivuhodný elán do života, i o třech nohách je šťastný a život si užívá plnými doušky, stejně jako každý jiný pes. Je úžasné, jak psi přijmou život, jaký je, bez sebelítosti nebo trpkosti. V tom nám všem mohou být inspirací.

Zdenek a Zuzana Rokos